

REHABILITAČNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

JARNÍ CELLEK

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

ÚVOD

Odborný tým pracovníků (speciální pedagog, logoped, krajská koordinátorka poruch autistického spektra, fyzioterapeut, učitel) Základní školy a Praktické školy SVÍTÁNÍ, o.p.s. se aktivně podílel na základě svých odborných zkušeností a poznatků z praxe na tvorbě pracovních listů a metodických příruček pro výuku čtení, psaní, počítání, tělesné výchovy, smyslové výchovy a věcného učení. Dále byl vytvořen metodický celek pro práci s žáky s poruchami autistického spektra a výukové programy pro práci s interaktivní tabulí.

Pracovní listy a metodické celky jsou určeny pro vzdělávání žáků v základní škole speciální, které plně respektují individuální potřeby této cílové skupiny. Svým tématem zpracování a koncepcí nabízí učitelům metodický postup a hrové náměty při vzdělávání žáků a základní škole speciální.

Některé metodické celky, např. Metodika tělesné výchovy a Metodiku poruch autistického spektra, je možné využít i při individuální integraci žáka s handicapem v běžné základní škole. Zejména se jedná o zajištění nezbytných podmínek pro integrační proces, návrhy organizace vlastní výuky, úprava pracovního místa při výuce, vhodné pohybové hry a sportovní aktivity a jiné.

OBSAH

Činnost s prvky bazální stimulace

- PL č. 1 Pozdrav
- PL č. 2 Odpočinek
- PL č. 3 Vnímáme včelku na svém těle
- PL č. 4 Cítíš svůj hlas
- PL č. 5 Masáž zad
- PL č. 6 Rozhlédneme se po světě
- PL č. 7 Cítíš, jak fouká vítr?

Postup méně náročnějších činností

- PL č. 8 Vyzdobíme si třídu
- PL č. 9 Vyrobitíme si chlupatý míček
- PL č. 10 Hrajeme si se žlutou barvou
- PL č. 11 Budeme si hrát s vodou
- PL č. 12 Hrajeme si s balónky
- PL č. 13 Třídíme barvy
- PL č. 14 Foukáme na balónek
- PL č. 15 Budeme si hrát na králíka

Náměty činností časově náročnějších

- PL č. 16 Zahrajeme si s kamínky
- PL č. 17 Pojedeme na výlet autem
- PL č. 18 Vezmeme své prstíčky a uděláme kapičky
- PL č. 19 Ukážeme si, jak se rozmotá klubíčko
- PL č. 20 Ukážeme vám, jak se vítáme a zdravíme
- PL č. 21 Hrajeme si na ptáčky
- PL č. 22 Umeleme kávu
- PL č. 23 Jaké stopy zanechávají naše boty
- PL č. 24 Než půjdeme na vycházku, zazpíváme si písničku
- PL č. 25 Malujeme si kamínky na cestě
- PL č. 26 Vydáme se kouzelným světem za princeznou
- PL č. 27 Jak si čistíme zuby aneb prevence zubního kazu

METODICKÉ POKYNY

Naše pracovní listy jsou určeny každému, kdo chce s žáky pracovat ať ve škole či doma a slouží jako možný zdroj nápadů. Pro lepší orientaci jsou členěny do čtyř celků podle ročních období. Toto členění je pouze orientační a náměty pro činnost lze realizovat kdykoliv. Některé se podaří a některé nikoliv, některé lze zjednodušit či naopak je učinit složitějšími.

NĚKOLIK POSTŘEHŮ PRO PRÁCI:

1. Vytvořit žákovi takové podmínky, aby se cítil dobře:
 - napohování žáka, změny polohy, střídání sezení a ležení, bazální stimulace,
 - pravidelný příjem tekutin, příjem jídla,
 - příjemné podnětově bohaté prostředí,
 - pravidelná výměna plen, očista těla.
2. Navázat kontakt – oční, dotekem, oslovením.
3. Rozumět žákovi: většinou nekomunikují verbálně, přesto nám svým způsobem sdělují, že něco potřebují, něco slyší, vidí, cítí, že něco mají. Jedná se o naši empatii, o své vlastní vnitřní zklidnění tak, abychom byli schopni vnímat i sebemenší změny chování u žáka, intonaci hlasu, mimiky v obličejí a dokázali poznat, jestli je žák spokojen, nespokojen nebo jestli ho něco bolí či nemá svůj nejlepší den.
4. Znat žákův zdravotní stav (celkový i aktuální).
5. Spolupráce s rodinou, která nám objasní žákovo chování a společně si řekneme, co je pro žáka nejlepší:
 - pravidelné společné skupinové rodičovské schůzky, kde se sejdou všichni, kteří s žáky pracují (učitel, vychovatel, asistent, ergoterapeut, fyzioterapeut, logoped) společně s rodiči,
 - zde je prostor k řešení všech situací, problémů, představ,
 - návštěva žákova rodinného prostředí a seznámení se s ním.
6. Respektovat žákovo tempo a přizpůsobovat činnost jeho momentálnímu zdravotnímu stavu (může se v průběhu dne měnit).
7. Střídat činnosti – pozornost bývá krátkodobá, hledat nové způsoby, jak žáka motivovat a hledat nové a nové způsoby, jak jednu činnost dělat 100x jinak, vymýšlet takové činnosti, aby je žák zvládl sám či s naší pomocí.
8. Cílem činností je zprostředkovat žákovi vjemy ze svého těla a stimulací vnímání organismu mu umožnit lépe vnímat okolní svět a následně s ním navázat komunikaci.
9. Vytvořit takové podmínky, aby zažíval žák pocit bezpečí a jistoty.
10. Poskytované podněty musí být vhodné a individuálně strukturované.

NĚKOLIK POSTŘEHŮ PRO VLASTNÍ TVOŘENÍ:

1. Texty a obrázky si upravíme podle potřeby (zvětšíme, zmenšíme, namnožíme).
2. Ne vše se vždy musí podařit.
3. K námětům se můžeme kdykoliv vracet (bez ohledu na roční období).
4. Náměty činností můžeme libovolně vybrat, rozpracovat a podle potřeby upravovat, doplňovat.
5. Pracovní listy obsahují činnosti méně náročné i složitější, postupy činností i náměty činností.
6. Snažíme se co nejlépe přiblížit dané téma – názornost, smyslový prožitek.
7. Pomůcky označené motýlkem plní funkci alternativní a augmentativní komunikace, kterou užívají naši žáci s narušenou komunikační schopností.
8. Použití těchto pomůcek slouží jako zpětná vazba, že se žáci aktivně účastní a činnost pochopili.
9. Pracovní listy označené tužkou slouží k vlastní tvořivé práci s žáky.

Pozdrav

Když se kočka s kočkou sejde,
na pozdrav hned zamňouká.
Pejsek zase párkrát štěkne,
medvěd brum brum zabrouká.

Já to taky takhle dělám
i když trochu jinak jen.
Řeknu třeba: Ahoj, ahoj ...
a těm velkým: Dobrý den.

(Jindřich Balík)

Postup činnosti:

1. Učitel si předem domluví s rodiči žáka, jakým dotekem ho bude zdravit.
2. Tento dotek je velice důležitý. Učitel jím dává najevo, kdy začíná a končí jeho přítomnost u žáka a činnost u něho. Nepochází tím u žáka k pocitům nejistoty, strachu či leknutí.
3. Vhodným místem je ruka, případně rameno nebo paže.
4. Dotek je zřetelný a přiměřeného tlaku.
5. Všichni, kteří s žákem pracují, tento pozdrav dotekem respektují.
6. Je vhodné umístit kartičku se záznamem tohoto pozdravu na viditelné místo v blízkosti žáka, a umožnit tím všem v okolí tento pozdrav používat.

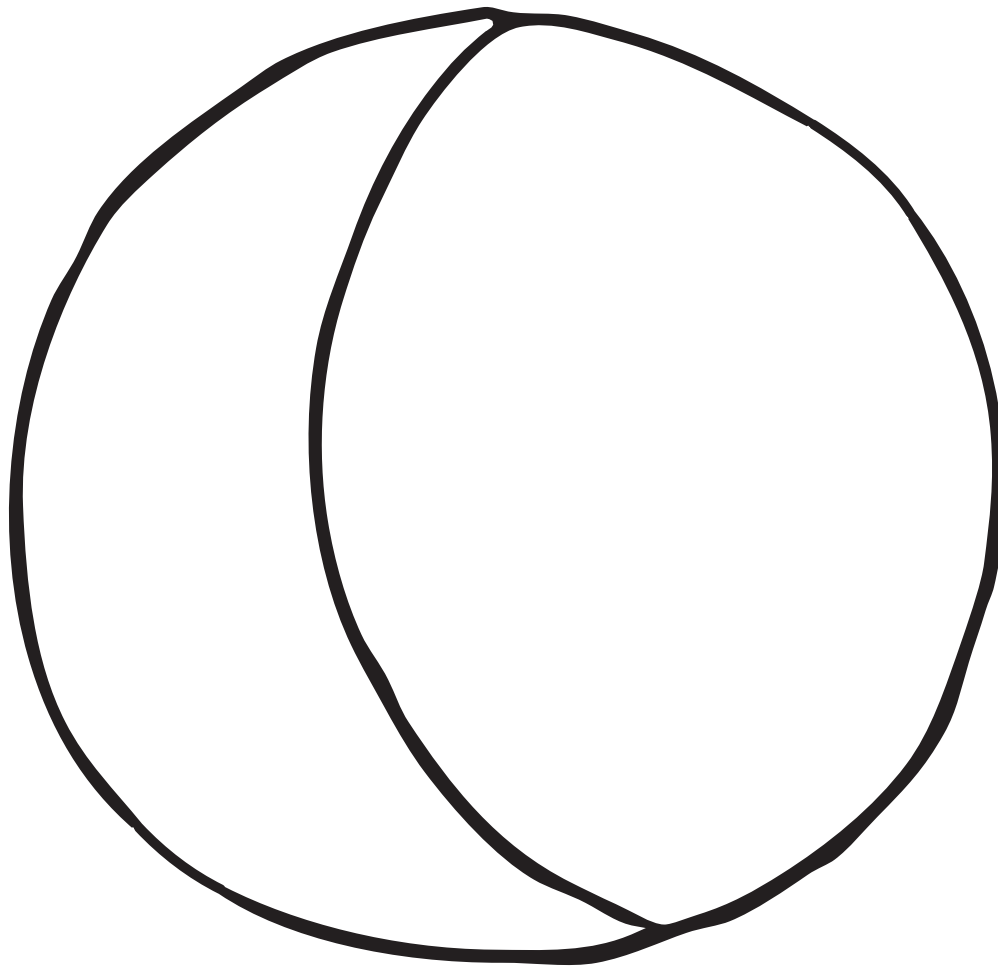

Odpočinek

Noc se projde po tvém víčku
jak po malém náměstíčku
a ty budeš spát tak sladce
jak pivoňka na zahrádce.

(Věra Borská)

Pomůcky:

- o Polštáře, deky, perličkové polohovací polštáře.

Postup činnosti:

1. Žák se může během dne unavit, zejména po fyzioterapii nebo po výukovém bloku. V takovémto případě potřebuje relaxaci.
2. Učitel vybere místo v nejklidnější části třídy, aby bylo co nejvíce vzdáleno od rušivých vlivů okolí a zajistilo žákovi dostatečnou intimitu, zklidnění a uvolnění.
3. Uloží žáka v pozici v leže na zádech nebo na boku.
4. Srolovanými dekami ohraničí žákovo tělo.
5. Žáka přikryje. Je vhodné pustit relaxační hudbu.
6. Tato poloha umožňuje žákovi odpočinout si a navodit příjemné pocity. Také nabízí pocit jistoty, bezpečí a zlepšení vnímání hranic svého těla.

Vnímáme včelku na svém těle

Včelka

Malá včelka loukou bručí,
čmeláček ji lézat učí.

Na Aničku (jméno dítěte) sedají,
chutný med si sbírají.

